

یادداشت

سیدمحمدسلیمانی منتقد

نگاهی به فیلم «یازده، یازده» ساخته آرش رحمانی

عبور از کلیشه مضمونی با نگاه تجربی

یکی از ویژگی‌های مهم سینمای تجربی، ایجاد امکان و فضای قابل دسترس برای تجربه قالب‌های متنوع روایی در گونه‌ها و ساحت‌های مختلف و متفاوت است؛ از اوضاع و احوال حاکم بر جوامع بشری تا پدیده‌های آشنا و کمتر شناخته شده معرفتی و پدیدارشناسانه در روابط بین انسان‌ها. سینماگرانی با دغدغه‌های گوناگون در مواجهه با فضایی فارغ از دغدغه‌های گیشه‌ویازگشت سرمایه‌که امکان تجربه در حیطه‌های متنوع پرداخت فرمی ومضمونی در سینما را به آنها می‌دهد، باتکیه بر دانشه‌های خود برای قالب بیانی تجربی که به‌کار می‌گیرند چهارچوبی را پدید می‌آورند که مخاطبان اثر در مواجهه با دنیای جدیدی که پیش روی خود می‌بینند، خود را بیگانه یا شخصیت‌ها و رخدادها احساس نکنند. رحمانی در فیلم تجربی «یازده، یازده» با ایجاد ساختاری بر پایه خود ویرانگری نویسنده به‌عنوان شخصیت اصلی که در واقع تجلی فلسفی نوع بشر در مواجهه با سرنوشت خودساخته‌اش است، گام در مسیری می‌گذارد که با وجود شکل و شمایل تجربی و فارغ از قیدوندهای اوج و فرودهای دراماتیک‌اش اتفاقا در نگاهی کلی اصولی را در معرفی شخصیت‌ها و روایت سرنوشت آنها بنا می‌کند تا مخاطب تکلیفش را با ساختار مضمونی و فرمی اثر روشن کند و مفاهیم معرفتی آن را به کمک ابزارهای متنوع بیانی که فیلمساز در اختیار داشته، اعم از طراحی صحنه و لباس، چهره‌پردازی، نورپردازی و فرم روایی متکی بر نگاه پدیدارشناسانه به ماهیت حاکم بر ذهن بشر در مواجهه با وقایع و شخصیت‌های پیرامونی‌اش، دریابد.

نویسنده‌ای پس از نوشتن آخرین اثرش «زخم» سال هاست در مکانی پرت و دور افتاده در محاصره شخصیت‌های آثارش که اغلب آنان ریشه در شخصیت‌های آشنای زندگی‌اش دارند، روزگاری می‌گذراند و حال در شرایطی که رفته‌رفته به تعداد کسانی که در جست‌وجوی او صحراها و بیابان‌های وسیعی را پشت سر می‌گذراند افزوده می‌شود، باضرب‌الاجلی برای نوشتن آنچه‌که دیگران به‌او تحمیل می‌کنند، مواجه می‌شود.

رحمانی در عین حال که نویسنده را به‌عنوان روشنفکری که مدام از سوی نیروهای مرنّی و نامرنّی صاحب قدرت و ثروت مورد تهدید قرار می‌گیرد در مرکز اثر قرار می‌دهد، در جاهایی سعی می‌کند از این کلیشه‌مضمونی شناخته‌شده فراتر برود و از نگاه پدیدارشناسانه نویسنده را که ظاهراً تهدید سیاهپوشانی از جنس اراذل و اوباش اجبر شده مواجه است روبه‌روست، با دغدغه‌های شخصی و ذهنی خودش مواجه روبه‌رو کند. نویسنده مورد نظر فیلمساز در اینجا تمثیلی از نوع بشر است که شخصیت‌های پیرامونی خودش را به‌واسطه خلایقی که در وجودش نهاده شده در متن روایت‌هایی می‌گنجاند که قرار است مخاطب عام داشته باشد. غافل از آن‌که روزی همین شخصیت‌های واقع‌نمای روی کاغذ، او را در مرز نابودی و اضمحلال غیرقابل بازگشتی قرار می‌دهند.

سراب و شعله مرد و زن که یکی از آنان باصورتی زخمی درصدد انتقام، نقشه پناهاگاه نویسنده را در دست دارد، مردی باتقنگ دولول در هیبت قهرمانان وسترن سعی در فراموش کردن نویسنده دارد ولی دو دختر خبرنگار بار دیگر او را به‌صرافت محافظت از زمین‌هایی می‌اندازد که نویسنده برایش تخیل کرده است وعاقبت، واقعی‌ترین شخصیت‌قصه‌های نویسنده، یعنی لیلا که ماه‌ها پس از مرگش هنوز در مقابل دیدگان نویسنده تنها، به خلق اثر و کشیدن شمایل از نویسنده مشغول است. نویسنده که در جایی از اثر بر سرگور لیلا می‌گریذ و در آستانه مواجهه با سرنوشتی که انتظارش را ندارد، از کنار عکس‌ها و گورهای شخصیت‌های واقعی و تخیلی زندگی‌اش عبور می‌کند، گویی برای خودش هم پایانی را متصور می‌شود که پیامدش رشد درختی با برگ‌های کاغذی است. نویسنده‌ای که در کشاکش عاطفی با کسانی که او را به کنج عزلت رانده‌اند بر صفحات کاغذ جاودانه‌شان کرده است، فالاشاید باز هم در دنیایی وهمی قرار است جایی در اعماق زمین با کلمه و نقطه و خط مرز بین دنیای واقعیت و خیال را درنورد.

خبر

شورای صدور پروانه ساخت آثار سینمایی در جلسه اخیر خود با ساخت شش فیلمنامه موافقت کرد. در میان این شش فیلمنامه اسامی‌ای دیده می‌شود که بعد از سال‌ها دوباره به دنیای سینما برگشته‌اند؛ از جمله این افراد می‌توان به مسعود دهنمکی اشاره کرد که آخرین حضور او به سال ۱۳۹۷ با فیلم زندانی‌ها برمی‌گردد و اکنون فیلمنامه اخراجی‌ها به‌تهیه‌کنندگی، کارگردانی و نویسندگی وی، مجوز ساخت گرفت. این فیلم در ادامه سه فیلم موفق‌ی است

چراغ سبز به کارگردانان نام‌آشنا

به‌دست گرفتن زمام امور، قوانینی وضع کرده که به ضرر تمامی گروه‌های اجتماعی فعالان مستقل اقتصادی بوده و رکودی نامعمول را بر کل اقتصاد کشور تحمیل کرده‌است. این در شرایطی است که جورجیو مولتی، رئیس دولت از اقدامات وزیرانش دفاع کرده و مخالفت‌ها را به گروه‌های چپگرایی نسبت می‌دهد که مخالف نظام سرمایه‌داری هستند. اما مخالفان دولت این ادعاها را رد کرده و می‌گویند اقدامات ارتجاعی دولت مولتی (که خودش را وامدار دیدگاه‌های دونالد ترامپ و نظام سرمایه‌داری صهیونیستی می‌داند) کل وضعیت اقتصادی و فرهنگی کشور را در آستانه نابودی و فروپاشی قرار داده‌است.

جابه‌جایی‌منت به‌نفع فلسطین

با جایگزینی آلساندرو جیولی به جای وزیر قبلی، اظهارنظرهای محتاطانه‌ی مبتنی در این رابطه شنیده می‌شود. او بافاصله بعد از انتصاب، خودش را به مراسم اختتامیه جشنواره ونیز رساند؛ جشنواره‌ای که از آغاز این رویداد،

امیدوار است رسوایی جنجال‌برانگیز او و خروجش در هفته‌های اخیر، به احیای سینمای ایتالیا کمک کند و موانع پیش‌روی هنرمندان این کشور را از جلوی آنان بردارد. استعفا ی جناریو سانگیولیانو در اواخر هفته قبل از سمت رسمی و دولتی خود، ایده‌ها و انتظارات را بین دست‌اندرکاران سینمایی وتلوویزیونی در این کشور روپایی تاحد زیادی بالا برده و آنها اظهار امیدواری می‌کنند که این استعفا سرازات تحولات نویدبخش و خوبی برای دو صنعت سینما وتلوویزیون کشور (والبتنه در کل برای فضای فرهنگی، ادبی و هنری ایتالیا) باشد. سانگیولیانو بعد از افشای روابط غیراخلاقی و متجاوزانه‌اش با یکی از مشاوران خود و انعکاس وسیع آن در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی، مجبور به کناره‌گیری از سمت خود شد. حالا اهالی هنر در این کشور می‌گویند برکناری این وزیر دست‌راستی حامی اسرائیل می‌تواند کمک کند تا قانون‌هایی که ا‌وضع کرده بود، ملغی شود، به‌باور اکثر دست‌اندرکاران هنری در ایتالیا، قوانین سانگیولیانو باعث ایجاد وضعیتی رقت‌انگیز در دل دو صنعت سینما وتلوویزیون شده و حجم تولیدات آنها را تابسیار زیادی پایین آورده‌بود.

واکنش علیه قوانین وحشتناک

در حالی آلساندرو جیولی زمام فرهنگ و هنر ایتالیا را به‌دست گرفته‌که هنرمندان این کشور به‌شدت از تدوین و تصویب قانون ضد هنری وزیر قبلی خشمگین و ناراضی بودند. به گفته هنرمندان معترض، قانون افزایش بی‌سابقه مالیات‌ها بر بخش‌های مختلف فیلمسازی، راه را برای تولیدات جدید سینمایی و تلویزیونی بسته و تهیه و تولیدکنندگان مستقل و کوچک تر فیلمسازی

که دهنمکی با موضوع حضور چهره‌های مختلف مردمی ایران در حمایت از انقلاب اسلامی ساخته است. دیگر کارگردان نام‌آشنای این فهرست ابوالقاسم طالبی است که فیلم یتیم‌خانه ایرانی آخرین کار او در سینما بود و اکنون فیلم دوزنده کشش‌هایش با تهیه‌کنندگی سیدحسین هادیان فر پروانه ساخت دریافت کرده است. همچنین دیگر فیلمنامه‌هایی که موفق به کسب پروانه ساخت از شورای پروانه ساخت سازمان سینمایی شدند عبارتند

از: فیلمنامه‌های «بام بالا» به تهیه‌کنندگی بهروز مفید، کارگردانی آرش معیریان ونویسندگی محمدعبدی، «آقای زالو» به‌تهیه‌کنندگی و کارگردانی مهران احمدی فصیح و نویسندگی حمید اکبری خامنه‌سر، «هرخص» به تهیه‌کنندگی ونویسندگی حسین مهکام و کارگردانی عادل معصومیان، «روزه» به تهیه‌کنندگی سیدحامد حسینی، کارگردانی امید شمس اسفندآبادی و نویسندگی امید شمس اسفندآبادی، امیرمهندسیان وفرزاد احمدی.

خروش هنرمندان ایتالیایی علیه صهیونیست‌ها

حضور وزیر جدید فرهنگ پایتخت مسیحیت در میان حامیان فلسطینی تغییر جبری رویکردهای فرهنگی-هنری این کشور را نمایان می‌کند

داشته باشیم این جایزه را در حالی دریافت می‌کنم که سیدصوسی‌وششمین روز نسل‌کشی اسرائیل در غزه و هفتادوششمین سال اشغال فلسطین را شاهد هستیم. این مسئولیت ما به‌عنوان فیلمساز است تا از این فرصت‌ها برای جلوگیری از فرار رژیم صهیونیستی از مجازات در صحنه جهانی استفاده کنیم. من در همبستگی با مردم فلسطین و مبارزه آنها برای آزادی، در کنارشان ایستاده‌ام.» بازیگر فیلم فریلند یعنی کلین چالفانت هم کارگردانش را تنها نگذاشت و پس از دریافت جایزه ابراز امیدواری کرد که مردم در صلح، آزادی و عدالت زندگی کنند. این هنرپیشه برای بازی در فیلم تماس آشنا جایزه بهترین بازیگر زن بخش افق‌های ونیز را دریافت کرد. سینماگر فلسطینی، اسکندر کویتی هم با اشاره به این‌که معیقا متاثر از دوران سخت ۱۱ ماه گذشته است باهموطن خود ابراز همدردی کرد وگفت: انسانیت‌واخلاق همگان باوجود نسل‌کشی مداوم در غزه، مورد قضاوت است.

برش

هنرمندان یهودی در مقابل نسل‌کشی

کشور ایتالیا با حضور دولت جورجیو مولتی که همواره در کنار رژیم اشغالگر صهیونیستی قرارگرفته واز سیاست‌های آنها حمایت می‌کند، زمینه را برای سفیدشویی از چهره اسرائیل در حوزه فرهنگ و هنر مهیا کرده است اما هنرمندان این کشور به چنین اقداماتی معترض هستند. آنها چه در دوسالانه ونیز و چه در جشنواره فیلم ونیز با برگزاری اعتراضات گسترده تلاش کردند تا از حضور هنرمندان اسرائیلی در این کشورمقابله‌کنند اما باوجود این اعتراض‌های گسترده جورجیو مولتی و وزیر فرهنگ قبلی او جناریو سانگیولیانو همواره از این موضوع امتناع کردند. هنرمندان ایتالیایی که خود را به‌عنوان قلب جامعه مسیحیت می‌شناسند، معتقدند جنگ اسرائیل در غزه تنها جنگ یهودیت با مسلمانان نیست و این رژیم اشغالگر بر جامعه مسیحی ساکن فلسطین هم ظلم بسیاری می‌کند و امکان تاریخی و فرهنگی مسیحیان در این کشور را نیز با ددمنشی از بین می‌برد.

همردی با فلسطین مظلوم یک پیام روشن

آلساندرو جیولی که برای اولین اقدام رسمی خود در دولت ایتالیا حضور در کنار حامیان فلسطین در اختتامیه جشنواره فیلم ونیز را انتخاب کرده بود پیام روشنی از سوی جامعه هنری این کشور به سیاست‌گذاران این کشور که حامی اسرائیل هستند، داد که آنها نمی‌خواهند شریک جنایت در غزه باشند. در این مراسم بود که سارا فریلند، کارگردان آمریکایی-یهودی که با فیلم «تماس آشنا» موفق شد دو جایزه بهترین فیلم اول و جایزه کارگردانی بخش افق‌های جشنواره ونیز را دریافت کند، پس از دریافت جایزه خود گفت: «به‌عنوان یک هنرمند آمریکایی یهودی باید توجه

هنرمندان نمی‌خواهند شریک جرم اسرائیل باشند

قرارگیری وزیر جدید ایتالیا در کنار حامیان جهانی فلسطین در جشنواره ونیز درحالی رقم خورد که این مساله پیش از مراسم افتتاحیه این جشنواره با واکنش

بیش از ۲۵۰ متخصص صنعت اسرائیل در این جشنواره روبه‌رو شد. این سینماگران در نامه‌ای سرگشاده به برگزارکنندگان جشنواره نسبت به نمایش دو فیلم اسرائیلی در این رویداد انتقاد کردند. این افراد معتقد بودند نمایش فیلم‌های اسرائیلی موجب می‌شود که همه شرکت‌کنندگان در جشنواره ونیز در پنهان‌کردن ظلم اسرائیل علیه فلسطینی‌ها شریک شوند. دروز افتتاحیه

اکران

«استاد» پاییز به سینما می‌آید

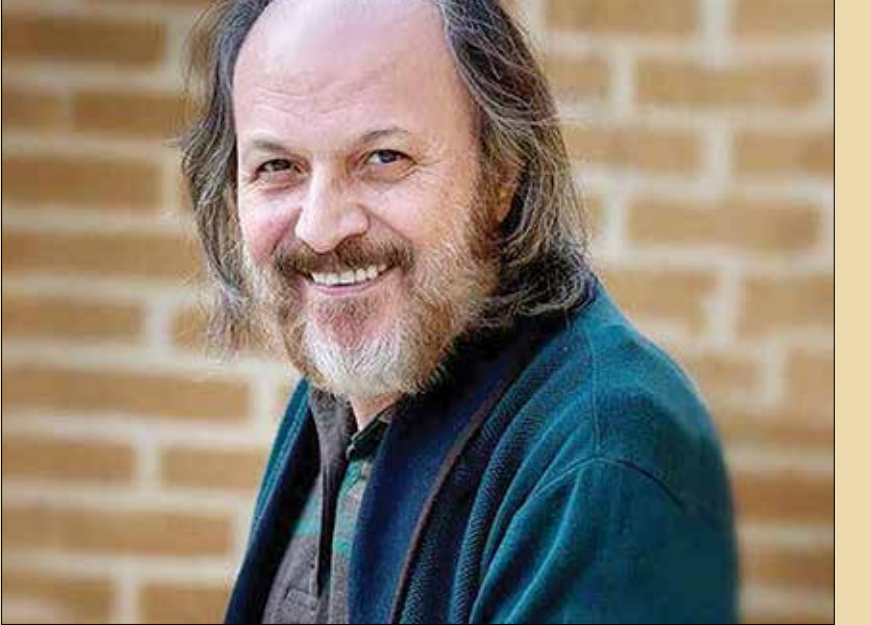
فیلم سینمایی «استاد» به کارگردانی عماد حسینی به سرگروهی پردیس مگامال از چهارشنبه ۱۱ مهرماه توسط بخش بهمن سبز در سینماهای سراسر کشور اکران می‌شود. استاد اولین تجربه کارگردانی عماد حسینی است، سجاد بابایی برای ایفای نقش در این فیلم توانست سمیرغ بلورین بهترین بازیگر نقش مکمل مرد را در چهل‌ویکمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر از آن خود کند. حسن معجونی در این فیلم با ایفای نقشی متفاوت، کاراکتری کمتر دیده شده از یک استاد هنری را به نمایش گذاشته است.

استاد به تهیه‌کنندگی بهروز افخمی ساخته شده است. در این فیلم علاوه بر حسن معجونی و سجاد بابایی، هدیه حسینی نژاد به ایفای نقش پرداخته است. فیلمنامه استاد را پیام لاریان و عماد حسینی نوشته‌اند و محمدحسین مهدویان به‌عنوان مشاور کارگردان این پروژه را همراهی کرده است. در خلاصه داستان این فیلم آمده است: گلنوش برای مهاجرت و ادامه تحصیل به توصیه‌نامه استاد ادریس که معمار و نقاش مشهوری است نیاز دارد اما ماجراهای برای او و استادش پیش می‌آید که شرایط را پیچیده می‌کند.

نمایش «در آغوش درخت» در سوئد

جشنواره «سماع» سوئد میزبان فیلم‌های ایرانی شد. در آغوش درخت» ساخته بابک خواج‌باشا، «آخرین تولد» به کارگردانی نوید محمودی، فیلم «همسایه شما، ره‌ره» به کارگردانی علی درخشنده، «پاکل» ساخته نوید اسماعیلی و فیلم‌های کوتاه «عروسک زیبای من» ساخته حسام دهقانی، «هومونکولوس» ساخته گلنوس انصاری و «آن سوی کوچه‌ها» به نویسندگی و کارگردانی نوید زارع در این دوره از جشنواره فیلم سماع سوئد حضور دارند. اساسنامه و هدف جشنواره بین‌المللی فیلم سماع در سوئد نمایش و ارائه آثار فیلمسازان افغانستان، ایران، تاجیکستان، ترکیه، هند، قزاقستان، قرقیزستان و سایر کشورهای است که کمتر به‌آشناند در جشنواره‌های منطقه اروپا توجه می‌شود. این رویداد سینمایی سالانه از آثار برگزیده با اعطای نشان سماع تقدیر می‌کند. آثار جشنواره در دسته‌های بهترین فیلم بلند سینمایی، بهترین فیلم کوتاه، بهترین فیلم بلند مستند، بهترین فیلم کوتاه مستند و بهترین فیلم انیمیشن قرار دارند. پانزدهمین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم سماع در تاریخ ۱۹ و ۲۰ اکتبر ۲۰۲۴ (۲۸ و ۲۹ مهرماه ۱۴۰۳) در شهر استکهلم کشور سوئد برگزار خواهد شد.

قاب

افتتاح سینما با یاد تاریخ

همزمان با دومین سالگرد درگذشت هنرمند تناتار، سینما و تلویزیون امین تارخ پردیس سینمایی «امین تارخ» در شهر شیراز افتتاح می‌شود. این پردیس سینمایی دارای پنج سالن سینما و یک سالن تئاتر است و در مجموع ۸۶۳ مندلی دارد. مراسم بزرگداشت این هنرمند فقید توسط موسسه بهمن سبز که بهره‌بردار پردیس سینمایی امین تارخ است با حضور جمعی از هنرمندان، مدیران سینما و خانواده این هنرمند فقید، دوشنبه دوم مهر ماه در شهر شیراز برگزار می‌شود.